

Utökat suicidpreventivt arbete

Själv mord och självmordsförsök är ett enormt folkhälsoproblem som idag råkar vara den vanligaste dödsorsaken i åldersgruppen 15–44 år i Sverige. Årligen väljer runt 1400 personer att ta sitt liv samtidigt som man befarar att det begås cirka 10 försök för varje genomfört självmord. Med andra ord mister cirka tre gånger fler människor livet som följd av att de tagit sitt eget liv än som omkommer i trafiken varje år. Rapporter från Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet visar dessutom att den psykiska hälsan hos unga försämras. Själv mord märker ut sig från andra dödsfall, då det är ett eget val när människor försöker skapa en permanent lösning på vad som ofta är ett tillfälligt problem. Precis som andra dödsfall är självmord en utväg som drabbar närstående mycket hårt, och kan sätta spår då närstående riskerar känna sig medskyldiga till det fruktansvärda som just skett.

I skrivande stund finns det ingen information överhuvudtaget på Norrköping kommuns hemsida rörande suicid och därmed finns inte heller någon uttalad nollvision, trots att kommunens medarbetare inom exempelvis socialtjänsten stöter på problemet ofta. Även om det finns riktlinjer som kommunens medarbetare kan vända sig till för att kunna utgå från de nationella strategier som finns inom området, saknas en lokal handlingsplan.

Ett gott exempel på en stad där självmord har minskat som följd av ett medvetet arbete är Miami (med en 100-procentig minskning vissa år). Detta har kunnat ske genom ett flertal åtgärder. I de allmänna skolorna har man bland annat infört principen om att det för varje 275-400 elever ska finnas en kurator med behandlarkompetens. Skolkuratorerna undervisar aktivt i livskunskap genom hela skoltiden vilket gör att eleverna lär sig lösa flera av sina problem själva. Samtidigt får eleverna det lättare att snabbt söka hjälp då de under skoltiden lär känna sin respektive kurator. Skolpersonalen i Miami tränas även var tredje år i att se varningstecken på psykisk ohälsa och så snart de misstänker att en elev mår dåligt kallas kuratorn dit för samtal som antingen är individuella eller i grupp, beroende på vad som krävs för det specifika fallet.

Den svenska elevhälsan är i dag underutvecklad i förhållande till behoven. Istället för att, som det är tänkt, hinna förebygga självmord i tid blir de inkopplade när det gått för långt. I Stockholm har man som följd av utvecklingen bland elevers psykiska ohälsa inrättat ett program kallat Youth Aware of Mental Health (YAM). Programmet är ämnat åt skolelever och syftar till att främja diskussion och utveckla färdigheter för att möta livets svårigheter samtidigt som kunskapen kring psykisk hälsa ska öka. I en studie bland drygt 11 000 skolelever i tio EU-länder har programmet visat sig vara mycket effektivt då det främjar utvecklingen av problemlösande förmåga och emotionell intelligens (exempelvis hanteringen av egna och andras känslor, relationer och empati). Eleverna får genom YAM information om psykiskt hälsofrämjande livsstilar och hur man kan hjälpa sig själv och sina kompisar. Målgruppen för programmet är skolelever i åldern 14-16 år och utbildningen leds av instruktörer utbildade av Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa (NASP).

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att kommunfullmäktige antar en nollvision gällande självmord/suicid i Norrköpings kommun.

Att inrätta en lokal suicidpreventiv handlingsplan.

Att Norrköpings kommun inrättar YAM.